

Perspectief
herstelbemiddeling

Jaarverslag 2016
Slachtoffer in Beeld
sinds 2017 Perspectief Herstelbemiddeling

Inhoud

Voorwoord	3
Inleiding	4
1 Bemiddelingen - resultaten	5
1.1 Aanmeldingen & afgesloten zaken	5
1.2 Opvallende resultaten	6
2 Trainingen – resultaten	7
2.1 Trainingen aan professionals	7
2.2 Trainingen aan volwassen daders	7
2.3 Trainingen aan jeugdige daders	7
3 Organisatie en beleid	8
3.1 Kwaliteit en innovatie	8
3.2 Wetenschappelijk onderzoek	8
3.3 Projecten & pilots	9
3.4 PR & Communicatie	11
4. Bedrijfsvoering	13
4.1 Personeel	13
4.2 Financiën	13

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2016 van Slachtoffer in Beeld. Voor het eerst in de nieuwe huisstijl van Perspectief Herstelbemiddeling zoals wij vanaf 11 april 2017 heten. Ruim 25 jaar na de oprichting en ruim 10 jaar na de start van slachtoffer-daderbemiddeling was de tijd rijp. Tijd voor een nieuwe naam die past bij het werk wat we nu doen.

Herstelbemiddeling is er voor het slachtoffer én voor de dader. De oude naam, die paste bij de leerstraffen voor daders, wekte deze suggestie niet. Bij bemiddeling komen partijen die vaak ver van elkaar afstaan, met elkaar in contact. Daar is vertrouwen voor nodig. Vertrouwen door middel van herkenbaarheid: bemiddeling is er voor jou. Vertrouwen in de bemiddelaar die niet oordeelt en er voor beiden is. De labels 'slachtoffer' en 'dader' zitten dan vaak in de weg. In een bemiddeling helpt het de deelnemers om verder te kijken dan dat label. Zodat ze ruimte maken voor het eigen perspectief en het perspectief van de ander.

Naast vertrouwen door middel van herkenning, is ook vertrouwen nodig in de toegevoegde waarde van bemiddeling: voor jou en voor die ander. Door het krijgen van antwoorden op vragen en/of erkenning, kom je verder. Door bij te dragen aan herstel bij de ander, herstel je zelf ook. Bemiddeling biedt beiden perspectief op een betere toekomst.

Een nieuwe naam waar de organisatie Perspectief Herstelbemiddeling zelf verder mee kan. Om haar huidige werkveld beter te bedienen en haar werkveld te verbreden. Vol vertrouwen kijken we vooruit naar ons toekomstperspectief!

Victor Jammers,

Raad van Bestuur Perspectief Herstelbemiddeling

Utrecht, Mei 2017

Inleiding

Met trots blik ik terug op het afgelopen jaar. Allereerst omdat we wederom ruim 2000 aanmeldingen ontvingen en verwerkten. En dat in een jaar waarin mediation in strafzaken geen stimulans ondervond door het uitblijven van duidelijkheid: zowel over de financiering als het beleid. Dit hoge aantal geeft aan dat herstelbemiddeling, binnen én buiten het strafrecht, een vaste plek heeft in het werk van onze verwijzers. Steeds beter weten zij hun cliënten te informeren en zo de keuze te bieden in het herstel dat hen past. En steeds vaker past herstelbemiddeling daarin. Waar mogelijk helpen wij deze verwijzers bij het bieden van goede en volledige informatie om de keuzevrijheid te waarborgen. Keuzevrijheid om wel of geen bemiddeling aan te gaan en keuzevrijheid om dit binnen of buiten het strafrecht te laten plaatsvinden.

Het jaar 2016 was ook een bijzonder jaar: we vierden 10 jaar slachtoffer-daderbemiddeling in Nederland. In 2006 werd SiB aangewezen door minister Donner: de ontwikkeling en implementatie van slachtoffer-dadergesprekken was onze opdracht. We gingen aanvankelijk als project aan de slag. Na 10 jaar mogen we zeggen dat we daar goed in zijn geslaagd. Slachtoffer-daderbemiddeling is van iets 'vreemds' meer 'begrijpelijk' geworden. Uit onderzoek blijkt keer op keer dat slachtoffers en daders veel baat hebben bij het bemiddeld contact, dat ze daadwerkelijk verder kunnen. Gelukkig neemt in de samenleving het besef toe dat een bemiddeling iets op mag leveren voor zowel het slachtoffer als de dader. En denken we steeds minder voor een ander. Mensen kunnen en mogen zelf bepalen wat goed voor hen is. Herstelbemiddeling gaat door, met structurele financiering, simpel omdat het werkt.

Tot slot troffen we in 2016 de voorbereidingen om Perspectief Herstelbemiddeling ook in de toekomst te laten groeien. We verbreden ons werkveld en zijn gestart met bemiddelingen na medische incidenten. Onze nieuwe naam zal ons helpen om meer doelgroepen aan te kunnen spreken. Doelgroepen die zich niet herkennen in termen van slachtoffer en dader maar wel in herstelbemiddeling. Mooie ontwikkelingen, toekomstgericht, die ervoor zorgen dat we nog meer mensen helpen om een stap te zetten in hun herstel.

Henriette van der Klok
Directeur Perspectief Herstelbemiddeling

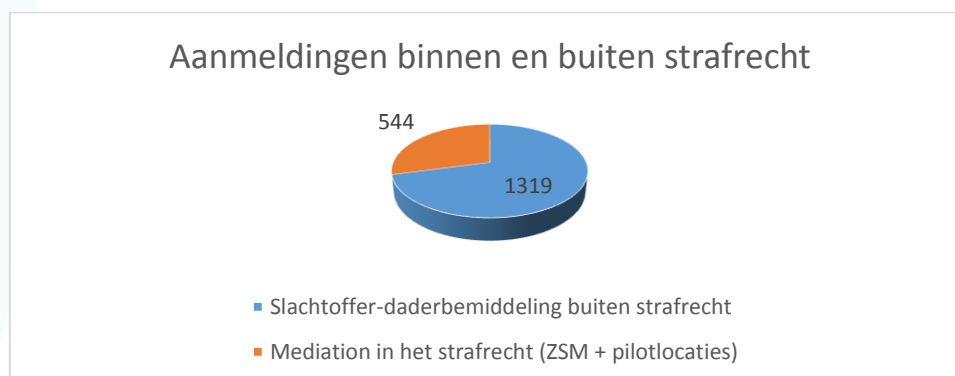
1 Bemiddelingen - resultaten

1.1 Aanmeldingen & afgesloten zaken

In 2016 ontving Slachtoffer in Beeld (SiB) 2030 aanmeldingen voor bemiddeling: een minimale daling van 1% in vergelijking met het jaar ervoor. Van deze aanmeldingen werden 1863 zaken uitgezet bij een bemiddelaar¹. Van de in behandeling genomen zaken betrof 29% een vorm van mediation in het strafrecht, de overige zaken waren allen slachtoffer-daderbemiddelingen. Opvallend aangezien in 2016 nog geen duidelijkheid was over de toekomst en de financiering van mediation in strafzaken. In 2016 werden door SiB 1783 zaken afgesloten.

Jaar 2016 aanmeldingen	
Totaal aantal aanmeldingen	2030
Niet behandelde zaken	167
Aanmeldingen in behandeling genomen (uitgezet)	1863
Waarvan mediation in het strafrecht (ZSM en voormalige pilotlocaties)	544

Van de 544 aangemelde mediation in strafzaken kwamen 285 zaken van de voormalige pilotlocaties.

Jaar 2016 afgesloten zaken	
Afgesloten zaken 2016 (totaal)	1783
Waarvan afgesloten mediationzaken (ZSM en voormalige pilotlocaties)	591

Van de 591 afgesloten mediation in strafzaken kwamen 325 zaken van de voormalige pilotlocaties.

Verwijzers

De grootste verwijzers naar SiB zijn net als voorgaande jaren de Raad voor de Kinderbescherming met 21% en Slachtofferhulp Nederland met 16% van de aanmeldingen. De derde plaats wordt gedeeld door mediationzaken vanuit de voormalige pilotlocaties en aanmeldingen vanuit ZSM. Van alle

¹ 167 zaken werden niet in behandeling genomen. Niet behandelde zaken zijn aanmeldingen die zijn gestopt voordat de zaak werd uitgezet bij een bemiddelaar. Dit kan zowel praktisch administratieve als inhoudelijke gronden hebben. Voorbeelden zijn dat de initiatiefnemer zich terugtrekt, dat het parket geen gegevens heeft of wil geven of dat de aanmelder het aanmeldformulier per abuis dubbel, of te summier heeft ingevuld om contact te kunnen leggen.

verwijzers betreft ongeveer 34% een aanmelding vanuit een justitie gerelateerde verwijzer zoals ZSM, Openbaar Ministerie, politie en Rechterlijke Macht.

Er zijn slechts minimale verschillen in de verhouding tussen de aanmeldende instanties ten opzichte van 2015. Zo is er een kleine percentuele toename van aanmeldingen vanuit de Raad voor de Kinderbescherming (met 2%) en Slachtofferhulp Nederland (3%) en een evenzo kleine afname van aanmeldingen vanuit de jeugdreclassering en de voormalige mediation pilotlocaties. Het percentage zelf meldende daders (onder andere uit detentie) dat afnam ten opzichte van 2015 (3%) wordt gecompenseerd door eenzelfde toename van begeleide aanmeldingen vanuit de gevangenis.

Over de jaren heen is een vrij constante verdeling te zien met betrekking tot de initiatief nemende partij. Ook in 2016 kwam driekwart (73%) van de aanmeldingen van de daderzijde en een kwart (24%) van slachtofferzijde. Het aandeel vanuit daders steeg slechts met 1%.

Soorten delicten en bemiddelingsvormen

Kijkend naar de soorten delicten waarna voor herstelbemiddeling werd aangemeld, is ook daarin een constante te zien: geweldsdelicten zijn al jarenlang het meest voorkomende soort delict. In 2016 kwamen alle geweldsdelicten samen op 61% van alle aangemelde delicten.

Ook de vorm van bemiddeling is al jaren constant. De verhouding tussen de bemiddelingsvormen gesprek, briefwisseling en pendelbemiddeling bleef in 2016 exact gelijk ten opzichte van 2015; het gesprek is nog steeds de meest voorkomende vorm van bemiddeling.

1.2 Opvallende resultaten

Zoals hierboven vermeld, is het percentage geweldsdelicten dat wordt aangemeld al jarenlang constant het hoogst. Ook de percentuele onderlinge verhouding tussen de overige delicten is vrij constant te noemen. Meest opvallende verschil tussen 2015 en 2016 zit in de categorie geweldsdelicten zelf: daar is het percentage aanmeldingen geweld met letsel toegenomen met 6% (van 21% naar 27%).

Opvallend is de verhouding tussen bemiddelingen voorafgaand aan de zitting en erna: al jaren moet bij 50% van de aangemelde slachtoffer-daderbemiddelingen de zitting nog plaatsvinden². Ondanks de mogelijkheid van mediation in strafzaken, blijft ook voor de zitting vraag naar bemiddeling buiten het strafrecht. SiB pleit dan ook voor volledige informatie over beide beschikbare vormen en keuzevrijheid voor de betrokkenen.

In 2016 leidde een derde van alle aanmeldingen tot een vorm van bemiddeling. Dit aandeel is exact gelijk gebleven aan 2015 en vrij constant over de jaren heen. Ook de verhouding tussen bekenden en onbekenden is over de jaren heen gelijk te noemen; in zowel 2016 als 2015 kende 70% van de partijen elkaar niet, in 2014 lag het percentage iets hoger, op 73%.

² Mediationzaken zijn bij deze analyse bewust niet betrokken, omdat deze vanzelfsprekend altijd voorafgaand aan de afdoening plaatsvinden.

2 Trainingen – resultaten

2.1 Trainingen aan professionals

SiB geeft trainingen aan professionals om het bespreekbaar maken van delicten, slachtofferschap en de mogelijkheid van herstelbemiddeling te bevorderen. In 2016 hebben we drie keer gastcollege op de Politieacademie gegeven. Deze colleges werden gegeven aan operationeel specialisten. Insteek is vooral om hen op een andere manier te laten kijken naar hun onderzoekspraktijk.

2.2 Trainingen aan volwassen daders

Slachtoffer in Beeld geeft trainingen aan daders over schuldgevoel, spijt en schaamte, met het doel om inzicht te vergroten in de gevolgen van hun gedrag en het slachtofferbesef te verhogen. In detentie geeft SiB deze trainingen samen met professionals van de inrichting en vallen de trainingen in een serie bijeenkomsten. Meestal worden deze Puinruimen genoemd, in de PI Heerhugowaard heet de serie Lef Hebben. In 2016 heeft Slachtoffer in Beeld in totaal 19 trainingen gegeven. Steeds meer inrichtingen organiseren Puinruimen. Naast Nieuwegein, Nieuwersluis en Arnhem waar deze al langer plaatsvinden, werd de training in 2016 ook in Leeuwarden, Heerhugowaard en Lelystad gegeven.

2.3 Trainingen aan jeugdige daders

Enkele jaren geleden heeft SiB in samenwerking met de Stichting 180 een training voor jeugdige daders ontwikkeld: de Dappermodule. Doel van de training is om binnen de basismethodiek YOUTURN op gestructureerde wijze aandacht te besteden aan daderschap, de positie van slachtoffers en aan datgene wat daders en slachtoffers verbindt. In totaal omvat de module acht sessies. SiB verzorgt de één-na-laatste sessie. In 2016 verzorgde SiB zes keer een sessie in de module Dapper. Vijf van de zeven Justitiële Jeugdinrichtingen vroegen de sessie aan: Teylingereind, De Hartelborgt, Den Heyackter (twee maal), De Hunnerberg en Het Keerpunt.

In 2016 deed het WODC in opdracht van de Dienst Justitiële Inrichtingen onderzoek naar beide cursussen, Puinruimen en Dapper. Op basis van de resultaten is geadviseerd de cursussen landelijk aan te bieden en meer uniformiteit in het aanbod aan te brengen. Zie voor de uitkomsten verder onder paragraaf 3.2 Onderzoek.

3 Organisatie en beleid

3.1 Kwaliteit en innovatie

In mei 2016 is een nieuwe beleidsmedewerker gestart, met als belangrijkste portefeuille *kwaliteit van bemiddelaars en bemiddelingen*. Het handboek voor bemiddelaars, dat fungeert als leidraad voor bemiddelaars bij uitvoering van hun werkzaamheden, is weer bijgesteld en verfijnd. De manier van deskundigheidsbevordering - waaronder basis- en verdiepingsmodules, intervisie, werkbegeleiding en reflectieverslagen - is onder de loep genomen. Hieruit is een plan ontstaan voor vernieuwing van de wijze van deskundigheidsbevordering, dat in 2017 van start zal gaan.

Bemiddelaars

Nieuwe bemiddelaars volgen bij aanvang bij SiB een inwerktraject, bestaande uit het vaststellen van leerdoelen, het volgen van diverse basismodules, het doen van bemiddelingen en het schrijven van reflectieverslagen. In 2016 is een groep nieuwe bemiddelaars hiermee van start gegaan.

Twee jaar na aanvang van de werkzaamheden bij SiB wordt een licentie behaald, waarna de licentie elk jaar vernieuwd dient te worden. In 2016 hebben 20 bemiddelaars hun licentie verlengd. Bij geen van de bemiddelaars werd de licentie ingetrokken. In 2016 hebben de bemiddelaars gemiddeld 56 zaken gedaan. Dit is een stuk hoger dan het minimale aantal van 20 bemiddelingen, benodigd om de licentie te kunnen behouden.

Innovatie

In 2016 heeft de afdeling Beleid van SiB de werkwijze op het gebied van complexe zaken (waaronder zelfmelders en herhaald delict gedrag) doorontwikkeld. Daarnaast is de werkwijze na aanmelding van cliënten onder de loep genomen. Het handboek voor het aanmeldpunt is geactualiseerd en aangepast aan de nieuwe ontwikkelingen. De afdeling Beleid is tevens bezig met het optimaliseren van de registratie van zaken: het systeem wordt verbeterd en er wordt gestuurd op correcte invulling van het systeem door de bemiddelaars. Steekproefsgewijs worden de dossiers van bemiddelaars feitelijk en inhoudelijk bekeken. Door betere registratie is meer sturing op de processen en de kwaliteit van de bemiddelaars en de bemiddelingen mogelijk. Een andere belangrijke reden om de registratie te verbeteren is de verantwoording van de cijfers, onder andere om te kunnen rapporteren volgens de beleids- en beheercyclus van het Ministerie van Veiligheid & Justitie.

3.2 Wetenschappelijk onderzoek

Online bemiddeling

Halverwege 2016 is SiB in samenwerking met de universiteit Twente gestart met het driejarige onderzoeksproject '*Design en implementatie van ICT-systemen voor slachtoffer-daderbemiddeling*'. In dit onderzoek ligt de focus enerzijds op de ontwikkeling en optimalisatie van een videoconferentie systeem; en anderzijds op de implementatie en het meten van de effectiviteit van het in te zetten videoconferentie systeem voor slachtoffer-daderbemiddeling.

Onderzoek niet-deelnemers

In 2016 is het onderzoek getiteld *Keuzevrijheid in herstelrecht, redenen van slachtoffers om niet deel te nemen aan mediation en slachtoffer-daderbemiddeling*, afgerond. Het onderzoek werd uitgevoerd door Slachtofferhulp Nederland in samenwerking met SiB. Uit het onderzoek, dat plaatsvond op basis van dossier-analyse, is onder meer gebleken dat slachtoffers met name pragmatische redenen hebben om niet deel te nemen en onvoldoende weten over het nut van bemiddeling. In 2017 zal dit onderzoek een vervolg krijgen waarbij verdiepende informatie over niet-deelnemers door middel van semigestructureerd interviews zal worden verkregen.

Verdiepend onderzoek ernst van delict

Ook in 2016 afgerond is het vervolgonderzoek naar de invloed van ernst van een delict op de werkwijze van slachtoffer-daderbemiddeling. Om de ernst te kunnen bepalen is een speciale methodiek ontwikkeld. Uit het onderzoek blijkt dat de ernst van de delicten die bij Slachtoffer in Beeld tot nu toe werden aangemeld, gemiddeld hoger liggen dan van alle delicten in Nederland. De uitkomsten van dit onderzoek zullen worden meegenomen in verfijning van de werkwijze van de bemiddelaars. Naar aanleiding van eerder onderzoek in 2015 naar de prevalentie van ernstige misdrijven bij slachtoffer-daderbemiddelingen door SiB³, is een verdiepende analyse uitgevoerd op de gegevens door de Universiteit Twente. Deze analyse heeft geleid tot onder andere de uitkomst dat het net zo vaak tot bemiddeld contact kwam na lichtere delicten als na zwaardere misdrijven in de steekproef.

Onderzoek herstelgericht cursussen in detentie

In 2016 publiceerde het WODC samen met DJI het onderzoek naar herstelgerichte cursussen in detentie. Dit onderzoek omvatte drie herstelgerichte cursussen in detentie: Puinruimen, SOS (door Gevangenzorg Nederland) en Dapper. In de eerste en de laatste verzorgt Slachtoffer in Beeld bijeenkomsten. Uit het onderzoek blijkt dat door de cursussen het inzicht bij daders in de gevolgen voor slachtoffers kan toenemen en dat dit kan bijdragen aan het verminderen van het risico op het plegen van recidive. Verder blijkt dat een groot deel van de deelnemers de cursus daadwerkelijk afmaakt, dat een relatief klein deel van alle gedetineerden deelneemt en dat dit mede afhankelijk is van de bekendheid van personeel binnen de inrichting met de cursussen. Deelnemers vinden de cursus nuttig en leerzaam en waarderen deze positief.

3.3 Projecten & pilots

SiB neemt deel aan diverse projecten en pilots om haar werkprocessen te verbeteren, beter te laten aansluiten op verwijzers en om doelgroepen te bereiken. In 2016 speelden we een rol in de onderstaande projecten en pilots.

Pilot Nabestaanden Onderzoek

Eén van de maatregelen om de positie van slachtoffers in de tenuitvoerlegging te versterken is concreter uitgewerkt en getest in de Pilot Nabestaanden Onderzoek, waaraan SiB heeft deelgenomen. Het nabestaandenonderzoek heeft het doel om in fase van fasering van gedetineerden, gegevens en wensen van slachtoffers en nabestaanden mee te nemen, bijvoorbeeld bij het nemen van de verlofbeslissing. Herstelbemiddeling kan in deze fase gewenst zijn. De pilot is in 2016 is beëindigd en afgerond met een impactanalyse door Significant, waarin aanbevelingen worden gedaan voor vervolg en landelijke implementatie.

Project Herstelrecht bij Slachtofferhulp Nederland

In het kader van verbetering en uitbreiding van haar dienstverlening is vanuit het programma Slachtofferexpert door Slachtofferhulp Nederland (SHN) een implementatieplan Herstelrecht opgesteld. Gedurende het jaar 2016 is een implementatieteam, bestaande uit medewerkers van SHN en SiB bezig geweest met de uitvoering ervan. Doel is te voldoen aan het slachtofferrecht op informatie over beschikbare herstelrechtvoorzieningen, waarbij specifiek aandacht is voor de thema's:

³ De uitkomsten van het hier gerapporteerde onderzoek laten zien dat: (a) een substantieel deel van de bemiddelingszaken die worden aangemeld bij Slachtoffer in Beeld zwaardere delicten betreffen (vergeleken met alle delicten die zich voordoen in Nederland), en (b) de ernst van de delicten in bemiddelingszaken die wel of niet uitmondten in verschillende vormen van bemiddeld contact niet verschilden van elkaar.

vrijwilligheid, vertrouwelijkheid en volledige en objectieve informatie (over zowel mediation als slachtoffer-daderbemiddeling). Eind 2016 is het implementatietraject beëindigd.

Apollo met medische incidenten

De ervaring die SiB de afgelopen jaren heeft opgedaan met slachtoffer-daderbemiddeling is in de praktijk ook goed toe te passen bij andere partijen die onvrijwillig met elkaar verbonden zijn en waar erkenning, uitleg en excuses kunnen bijdragen aan emotioneel herstel.

Het afgelopen jaar is SiB in samenwerking met letselschadeorganisaties en ziekenhuisverzekeraars begonnen met de voorbereidingen op een pilot waarin wordt bemiddeld tussen patiënten en zorgverleners na een medisch incident. Hoewel partijen open staan voor de mogelijkheid van bemiddeling, is het nog niet duidelijk hoe deze vorm structureel gefinancierd kan worden. Daarnaast heeft SiB in 2016 met het Fonds Slachtofferhulp een voorstel ingediend bij de Vriendenloterij, waarin een pilot wordt voorgesteld met casemanagement en herstelbemiddeling na medische incidenten.

Project Richtlijn voor contact tussen slachtoffer/nabestaande en tbs-er

De dr. S. van Mesdag en FPC Van der Hoeven Kliniek hebben na consultatie van een werkgroep, waaraan SiB ook deel nam, een conceptrichtlijn ontwikkeld met als doel het bieden van één uniforme werkwijze die door FPC's kan worden toegepast bij het realiseren van contact tussen slachtoffers en tbs-ers. Geconstateerd is dat SiB vooral iets kan betekenen in de gevallen waar de instelling niet al contact heeft met het slachtoffer omdat deze onderdeel is van het directe netwerk van de dader (veelal familie). De richtlijn wordt in 2017 en 2018 in de vorm van een pilot in vier forensische klinieken geïmplementeerd. Een medewerker van Perspectief neemt zitting in de begeleidingscommissie.

Vorbereidingsfase onderzoek Hogeschool Utrecht

Het consortium van de Hogeschool Utrecht start een onderzoek, met als doel om de kwaliteit van het professionele handelen van de strafrechtmediator te verbeteren door kwaliteitseisen te formuleren en deze te borgen in een erkend kwaliteitsprofiel van een beroepsvereniging. Het is de ambitie om een richtlijn en werkwijzer voor het handelen voor de strafrechtmediator te ontwerpen. SiB is door de Hogeschool Utrecht gevraagd haar medewerking hieraan te verlenen. Er hebben in 2016 voorbereidende gesprekken plaatsgevonden voor het onderzoek dat in 2017 zal starten.

Pilot met politie Schiedam

In 2016 is op verzoek van de politie Schiedam een pilot gestart met bemiddelingen bij eenvoudige strafbare feiten. Deze pilot is voortijdig gestopt vanwege gebrek aan aanmeldingen wegens personele wisselingen bij de politie.

Pilot slachtofferbewust reclasseringsadvies

De pilot slachtofferbewust reclasseringsadvies heeft als doel om de positie van het slachtoffer te verbeteren in de fase van de tenuitvoerlegging. Dit geschiedt door in het reclasseringsadvies voor de zitting het belang van het slachtoffer mee te nemen en te plaatsen naast het maatschappelijk belang en het belang van de dader. SiB heeft deelgenomen aan de pilot. Onderzoeksbureau Significant heeft bij het eindigen van de pilot een impactanalyse uitgevoerd naar onder andere de consequenties voor capaciteit van een eventuele landelijke implementatie van deze (op basis van de inzichten uit de pilot eventueel aangepaste) werkwijze. In de bemiddeling kunnen partijen hun wensen uiten en eventueel onderling afspraken maken. De uitkomst kunnen zij door middel van een verslag delen.

Evaluatie pilot bemiddeling bij werkgestraften

In het voorjaar van 2016 is de pilot slachtoffer-daderbemiddeling binnen de werkstrafunit in de regio Oost bij de Reclassering Nederland, die in 2015 is uitgevoerd, geëvalueerd. Het aantal aanmeldingen bij SiB bleef achter bij de verwachting. De reclassering schat in dat de groep werkgestraften achteraf

gezien niet de juiste doelgroep is voor het actief informeren van en deelname aan slachtofferdaderbemiddeling. Er zijn suggesties gedaan voor de toekomst.

Commissie de Winter

In november 2016 is de commissie De Winter, na vooronderzoek, op verzoek van het kabinet gestart met het onderzoek naar psychisch, fysiek en seksueel geweld in de jeugdzorg vanaf 1945 tot heden. SiB heeft in 2016 de samenwerking met de commissie, Jeugdzorg Nederland en Slachtofferhulp Nederland gezocht, om slachtoffers die hun verhaal doen bij de commissie, de mogelijkheid te bieden tot contact met de pleger door middel van bemiddeling. SiB heeft in het kader van de eerdere onderzoeken naar seksueel misbruik in de kerk en in de jeugdzorg (de commissies Deetman en Samson) tientallen bemiddelingen gedaan met slachtoffers en plegers van misbruik, dat vaak al langer geleden had plaatsgevonden. De expertise die SiB hiermee heeft opgedaan, kan zij goed gebruiken in de bemiddelingen in het kader van de commissie de Winter.

Gemeenten

Sinds de decentralisatie van overheidstaken naar gemeenten met ingang van 1 januari 2015 is de rol van gemeenten in het sociaal- en veiligheidsdomein veranderd. Gemeenten hebben nu de regie over zowel veiligheid als zorg en zijn verantwoordelijk voor het 'gedwongen kader' van de jeugdzorg (jeugdbescherming en jeugdreclassering). Gemeenten kunnen de preventie en vroeg-signalering van probleemgedrag stimuleren door de inzet van sociale wijkteams om zo delict gedrag te voorkomen. SiB is in 2016 gestart met te verkennen wat de mogelijkheden zijn tot samenwerking met de gemeenten. In 2017 zal deze verkenning een vervolg krijgen.

3.4 PR & Communicatie

Tien jaar herstelbemiddeling door Slachtoffer in Beeld (2006-2016)

Op 1 november 2016 vierde Slachtoffer in Beeld tien jaar implementatie en uitvoering van slachtofferdaderbemiddeling in Nederland. SiB verwerkte in die jaren ruim 13.000 bemiddelingszaken en ontwikkelde een beproefde bemiddelingsmethodiek. De expertise is vastgelegd in een doorwrocht systeem dat kwaliteit en uniformiteit garandeert en tegelijkertijd ruimte biedt voor maatwerk omdat elke zaak uniek is. Kijkend naar tien jaar herstelbemiddeling, wordt duidelijk dat het daarbij overwegend om geweldsdelicten gaat: tweede-derde van het aantal aanmeldingen. Eén op de tien daders meldt zich aan vanuit detentie. Daders nemen sowieso het overgrote deel van de aanmeldingen voor hun rekening: 3 op de 4. Belangrijkste redenen voor slachtoffers om deel te nemen, zijn: vragen stellen, de gevolgen van het delict vertellen en het beeld van de dader bijstellen. Op 1 november werd een speciale nieuwsbrief naar ruim 1000 relaties verspreid. In de externe communicatie benadrukte SiB het belang van keuzevrijheid voor slachtoffers en daders, ook om nee te zeggen.

Begrijpelijkheid communicatiemateriaal

In het kader van de Europese minimumnormen slachtofferrechten paste SiB in 2015 de informatievoorziening aan slachtoffers en daders aan naar begrijpelijkheidsniveau B1. Ook werd het materiaal vertaald naar de afgesproken vreemde talen Frans, Engels en Duits. Vanwege de aard van het werk van SiB besloot de organisatie brieven en folders ten behoeve van daders conform dezelfde normen aan te passen. In 2016 werden alle geredigeerde brieven en folders in gebruik genomen en zijn zij ook in het administratief-technische systeem van SiB verwerkt. Diverse keren kwamen er, met name vanuit gevangenis, aanvragen voor de vertaalde folders.

Finish herstelestafette in detentie

In het kader van het eerdergenoemde implementatietraject 'Recht doen aan slachtoffers' vond de zogeheten herstelestafette in detentie plaats. In samenwerking met de Dienst Justitiële Inrichtingen bezocht SiB in bijna anderhalf jaar tijd 25 gevangenissen waar een zogeheten Dag van Herstel voor personeel en gedetineerden plaatsvond. Op 18 februari 2016 vond de speciale finish plaats in PI Nieuwegein waar Directeur-Generaal Straffen en Beschermen Michelle Blom een speciale gedichtenbundel *Woorden van Herstel* in ontvangst nam. Niet eerder werd in de Nederlandse gevangenissen op zo'n grote schaal aandacht besteed aan de gevolgen van delicten voor slachtoffers en gingen personeelsleden en gedetineerden met elkaar in gesprek over thema's als spijt, schuld, schaamte en herstelbemiddeling. In totaal woonden 1600 mensen de bijeenkomsten bij: 500 gedetineerden en 1100 gevangenismedewerkers. Tijdens de estafette meldden 150 gedetineerden zich aan voor herstelbemiddeling. Inmiddels zijn gevangenissen bezig met het opstellen van een Herstelplan om dat wat met de Dag van Herstel in gang is gezet, verder vorm te geven.

Vorbereidingen nieuwe naam

Na jarenlang afwegen is SiB in 2016 gestart met de voorbereidingen voor een nieuwe naam. Dat begon met brainstormen en toetsen van nieuwe namen. Bemiddelaars, verwijzers en ex-bemiddelden werden hierbij betrokken. Vervolgens is een vormgever aan de slag gegaan met het logo en de huisstijl die eind 2016 intern gepresenteerd konden worden.

4. Bedrijfsvoering

4.1 Personeel

Eind 2016 waren 24 bemiddelaars verbonden aan Slachtoffer in Beeld (deels in loondienst en deels verbonden als ZZP) en negen stafmedewerkers op het landelijk kantoor. In 2016 hebben we van acht bemiddelaars afscheid genomen en zijn er vier nieuwe bemiddelaars gestart, die na een inwerktraject zelfstandig aan de slag zijn gegaan met het doen van bemiddelingen. Hierdoor is er vacatureruimte ontstaan, welke in 2017 ingevuld zal gaan worden.

4.2 Financiën

Voor SiB wordt ieder jaar opnieuw vastgesteld hoeveel slachtofferdaderbemiddelingen uitgevoerd kunnen worden. Er is geen meerjarige subsidieregeling. Dit zorgt voor onzekerheid in de bedrijfsvoering ten nadele van lange termijn investeringen. In 2016 was de beschikbare subsidie niet voldoende om de kosten te dekken die gemoeid waren met het totaal aantal zaken. De financiering vindt plaats op basis van product maal kostprijs. Doordat de bestede tijd per zaak is gestegen en het aantal tijdsintensieve zaken is toegenomen (meer pogingen dan afwijzingen en meer gesprekken en groepsherstelbijeenkomsten dan de andere contactvormen), is er een exploitatietekort ontstaan.

In 2017 vindt een evaluatie van de kostprijsystematiek plaats. De door SiB uitgevoerde trainingen worden op basis van de kostprijs verzorgd en extern gefinancierd. Dit geldt ook voor mediation in strafzaken en mediation na seksueel misbruik in het verleden.

